

Handläggare
Linda Truvered
Telefon: 08-508 35 804

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 22 november 2016

Ärende 6

Yttrande över remiss av förslag till "Program om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020"

Svar på remiss från kommunstyrelsen (dnr 155-1324/2016)

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att skrivelsen besvaras med hänvisning till förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera paragrafen omedelbart.

Arjun Bakshi
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet "Förslag till Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck" till arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att programmet utgör en tydlig strategi för stadens samlade arbete med att förebygga våld i nära relationer och ge stöd och skydd om det ändå uppstår. Programmets målstruktur är tydlig och förvaltningen ser positivt på att olika nämnders och bolags ansvar klargörs och synliggörs och anser att programmet ger förutsättningar för en förstärkt samverkan inom staden och med externa aktörer.

Förvaltningen anser att vuxenutbildningsperspektivet behöver stärkas i programmets beskrivning av skolans ansvar för det förebyggande arbetet.

Vidare anser förvaltningen att samhällsorientering för nyanlända behöver inkluderas i programmets beskrivning av verksamheter

som bedriver ett förebyggande arbete utifrån utbildningens målsättning att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna samt den enskildes rättigheter och skyldigheter.

Vad gäller målgruppen *Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck* anser förvaltningen att det i programmet behöver förtydligas att anmälningsskyldigheten och vikten av medarbetaras kunskap för att våga fråga om våldsutsatthet gäller även arbetsmarknadsnämnden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslag till Stockholm stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Ärendet

Förslaget till program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 syftar till att motverka att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck uppkommer och att det upptäcks om det sker. Programmet syftar också till att stöd och skydd till våldsutsatta personer och barn som har upplevt våld, respektive insatser till våldsutövare för att de ska förändra sitt beteende, är samordnat, evidensbaserat och av hög kvalitet, samt adekvat och likställt oavsett var i staden de bor.

Den övergripande visionen för programmet lyder *Stockholm är en stad fri från våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck*.

Programmet är uppbyggt av en målstruktur med långsiktiga mål respektive delmål.

De långsiktiga målen för programmet är:

- Medarbetare i stadens verksamheter arbetar våldsförebyggande utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.
- Stockholmare och medarbetare i stadens verksamheter vet vart man ska vända sig om en vuxen våldsutsatt person vill ha stöd alternativt om ett barn upplever våld, eller om en person som utövar våld vill söka hjälp för att förändra sitt beteende.
- Vuxna stockholmare som har utsatts för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov, oavsett var i staden de bor.

- Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov, oavsett var i staden de bor.
- Stockholmare som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck, erbjuds stöd för att sluta utöva våld, oavsett var i staden de bor.

Till varje långsiktigt mål finns ett eller flera tillhörande delmål. Programmet riktar sig till stadens alla nämnder och bolag där vissa grundläggande mål riktar sig till alla medan andra mål är riktade specifikt till vissa nämnder och bolag med verksamheter som arbetar nära de målgrupper som programmet riktar sig till.

Programmet riktar sig till följande fyra målgrupper:

1. **Alla stockholmare** – tidigt förebyggande arbete
2. **Vuxna stockholmare som har utsatts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck** – stöd och skydd samt arbete för att förhindra fortsatt våldsutsatthet
3. **Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck** - stöd och skydd samt arbete för att förhindra fortsatt våldsutsatthet
4. **Stockholmare som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck** – arbete för att personer ska upphöra med att utöva våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck

Programperioden är 2017-2020. En kartläggning av förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck i Stockholm stad kommer att genomföras under 2017. En ny kartläggning ska genomföras under 2020 som en uppföljning av resultaten från 2017 samt som underlag till revideringen av programmet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att programmet utgör en tydlig strategi för stadens samlade arbete med att förebygga våld i nära relationer och ge stöd och skydd om det ändå uppstår. Programmets målstruktur är tydlig och förvaltningen ser positivt på att olika nämnders och bolags ansvar klagörs och synliggörs.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är en komplex problematik som förutsätter en tydlig och gemensam strategi. Förvaltningen anser att programmets helhetssyn och sammanhållna struktur ger en god grund för samverkan inom staden liksom med externa aktörer. Det ger förutsättningar för ett stärkt arbete för att uppmärksamma och motverka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Förvaltningen anser även att det är en fördel att hedersrelaterat våld och förtryck är integrerat i programmet men att det samtidigt lyfts fram som ett särskilt område med riktade åtgärder utifrån dess särdrag.

Målgruppen *Alla stockholmare*

Enligt programmet ska det allmänna förebyggande arbetet rikta sig till *alla stockholmare* som stadens förvaltningar och bolag möter.

Förvaltningen instämmer i programmets beskrivning av skolans viktiga roll i det våldsförebyggande arbetet. Däremot saknar förvaltningen ett vuxenutbildningsperspektiv i beskrivningen av skolans ansvar. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för stadens vuxenutbildning bestående av utbildning i svenska för invandrare (SFI), kommunal vuxenutbildning (Komvux), särskild utbildning för vuxna (Särvux) och stadens yrkeshögskoleutbildningar (YH). Vuxenutbildningen ska, liksom övriga skolformer, enligt skollagen förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Förvaltningen anser även att samhällsorientering för nyanlända bör inkluderas i programmets beskrivning av verksamheter som bedriver ett förebyggande arbete. Samhällsorientering är en lagstadgad utbildning för nyanlända som fyller en viktig funktion i att förmedla demokratiska och humanistiska värderingar. Samhällsorienteringen syftar till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målsättningen för samhällsorienteringen är bland annat att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna samt den enskildes rättigheter och skyldigheter.

Socialtjänstens uppsökande arbete, via fältassistenter och uppsökare, är en verksamhet som lyfts fram som kan ha en

stödjande roll i det förebyggande arbetet. Arbetsmarknadsförvaltningen bedriver ett omfattande uppsökande arbete genom det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar 16-19 liksom genom uppdraget att nå unga vuxna 20-29 år utan känd sysselsättning. Utifrån ovanstående resonemang bör arbetsmarknadsnämnden inkluderas i följande delmål för programmet.

- Medarbetare i stadens verksamheter med särskilt ansvar för förebyggande arbete har fördjupade kunskaper i våldsförebyggande arbete och om kopplingen mellan maskulinitetsnormer och våld i nära relationer. (SoN, UtbN, IdN, KuN, ÄN, SDN).
- Medarbetare i stadens verksamheter med särskilt ansvar för förebyggande arbete har fördjupade kunskaper i att arbeta förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck, och om kopplingen mellan normer och våld och förtryck. (SoN, UtbN, KuN, ÄN, SdN).

Målgruppen *Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck*

För målgruppen *Barn i Stockholm som har upplevt våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck* tar programmet upp anmälningsskyldigheten, dvs. skyldigheten för anställda på vissa myndigheter och i vissa verksamheter som berör barn och unga att anmäla om de i sitt arbete misstänker att ett barn far illa.

Programmet tar också upp vikten av medarbetaras kunskap för att våga fråga om våldsutsatthet.

Arbetsmarknadsnämnden har kommunövergripande ansvar för arbetsmarknadsfrågor genom stadens jobbtorg. Inom detta område fullgör nämnden socialtjänstuppdrag. Därmed omfattas medarbetare inom Jobbtorg Stockholm av anmälningsskyldigheten. Nämnden ansvarar även för det kommunala aktivitetsansvaret som omfattar ungdomar 16-19 år som inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. I detta uppdrag arbetar förvaltningen direkt med barn genom uppsökande arbete som även innefattar ”dörrknackning” i hemmiljö. Medarbetare har stort behov av kunskap för att bli tryggare i att uppmärksamma, våga ställa frågor samt agera och kunna hänvisa till rätt stöd. Utifrån ovanstående resonemang bör arbetsmarknadsnämnden inkluderas i följande delmål för programmet:

- Medarbetare i socialtjänst, skola, förskola, kultur- och idrottsverksamhet har kunskaper om barn som upplever våld i nära relationer och våldets konsekvenser, är medvetna om

anmälningssplikten och vågar fråga om våldsutsatthet. (SoN, SdN, UtbN, KuN, IdN)

- Medarbetare i socialtjänst, skola, förskola, kultur- och idrottsverksamhet har kunskaper om barn som upplever hedersrelaterat våld och förtryck och våldets konsekvenser, är medvetna om anmälningssplikten och vågar fråga om våldsutsatthet. (SoN, SdN, UtbN, KuN, IdN)

Bilaga

1. Remiss från kommunstyrelsen: Förslag till Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 (dnr 155-1324/2016)